

HØRINGSUTTALELSE TIL LOV OM NATUROMRÅDER I OSLO OG NÆRLIGGENDE KOMMUNER (MARKA)

Sammendrag:

Miljøverndepartementet har sendt utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) på høring med høringsfrist 15.11.2007. Høringsfristen vil ikke bli utsatt. Miljøverndepartementet opplyser at hensikten med lovutkastet er å sikre grensene for og naturkvalitetene i Marka i et langsiktig perspektiv. Grensen fastsettes i en egen forskrift med hjemmel i markaloven. Den detaljerte grensedragningen vil bli gjenstand for høring senere.

I loven foreslås et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak innenfor markagrensen med unntak av anlegg for landbruk og idrett og løyper og stier. Videre foreslås en egen hjemmel for vern av avgrensede områder av hensyn til friluftslivet.

Oslo kommune kan ikke se at en egen markalov er veien å gå for å ta vare på Oslomarka. Tvert i mot kan lovforslaget bidra til å skape unødvendige spørsmål omkring en rekke forhold som har blitt utmeislet gjennom en rekke lokalpolitiske vedtak. Om regjeringen likevel velger å gå videre med lovforslaget, ber Oslo kommune om at det tas hensyn til en rekke forhold som ikke er blitt tilstrekkelig belyst. Oslo kommune forutsetter at Miljøverndepartementets videre behandling skjer i nær dialog med Oslo kommune.

Byrådet mener at det på prinsipielt grunnlag er uheldig at beskyttelse av Marka mot bygge- og anleggstiltak foreslås gjort gjennom reduksjon av det kommunale selvstyre og lokaldemokrati. Loven fratrar kommunen bl.a. betydelig reguleringsmyndighet. Byrådet er av den oppfatning at Oslo kommune gjennom sin politikk og praksis har forvaltet marka på en meget god måte. Byrådet finner at behovet for vern av marka kunne ha blitt styrket uten å gå på bekostning av det kommunale selvstyret.

Byrådet foreslår at regjeringen vurderer forslaget om ikke å legge forvaltningen av skogbruket inn under markaloven på nytt. Utformingen av skogbildet i Marka er en svært viktig del av Markas kvalitet. Også i forhold til skogbrukstiltak er det ønskelig med en helhetlig forvaltning tilsvarende det som markaloven legger opp til for bygge- og anleggstiltak. Dette ivaretas ikke ved dagens skogbruksforskrifter. En doktoravhandling utført ved Universitet for miljø og biovitenskap konkluderer med at etter 30 år med miljøforskrifter for skogbruket i Marka, er det ikke mulig å påvise forskjeller mellom skogtilstanden i Marka og i resten av landets skoger.

Et annet viktig forhold i Marka som heller ikke foreslås regulert i den nye loven er begrensning av flystøy. I følge en meningsmåling utført av MMI for Oslo kommune i 2004 mener 91 % av befolkningen at opplevelsen av stillhet og ro er viktig når de oppsøker Marka. Flystøy er den største støyskilden i de stilleste delene av Marka. Byrådet foreslår derfor at det gis en mulighet i loven til å hindre overflygning av disse områdene.

Etter byrådets vurdering er det behov for å presisere og innskrenke hvilke bygge- og anleggstiltak som er tillatt i Marka uten søknad. Byrådet ber således om at bygge- og anleggstiltak for landbruket behandles på lik linje med andre utbyggingsinteresser i et område hvor friluftsliv skal prioriteres.

Etter byrådets vurdering er kulturminneverdiene i liten grad synliggjort i lovteksten og forarbeidene. Dette kan gjøres gjennom at kulturminnesverdiene innarbeides i formålsparagrafen og som grunnlag for særskilt vern etter § 12.

Et positivt grep som foreslås, er bestemmelsen om at etablering av offentlig infrastruktur krever dispensasjon fra departementet etter markaloven. Dette er med på å gi Marka en status som sikrer områdets kvaliteter utover det plan- og bygningslovens bestemmelser kan gjøre. Videre gir loven positive muligheter til å sikre naturopplevelsesverdiene i Marka ytterligere gjennom mulighetene til å verne områder med særskilte kvaliteter som friluftslivsområder.

Byrådet forutsetter at det skjer en nærmere drøfting mellom Miljøverndepartementet og kommunen om hvordan oppfølgingen av regulerte områder og foreslåtte reguleringer i Marka konkret skal ivaretas. Lovforslaget legger opp til at gjeldende reguleringsplaner må vike på de punkter de er i strid med loven.

Byrådet foreslår også at Oslo kommune avgir mer detaljerte uttalelser til innholdet i forslaget til de enkelte lovparagrafene.

Saksfremstilling:

Vedlagt følger utkast til lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) med Miljøverndepartementets nærmere kommentarer og begrunnelser. Forslaget er på høring med høringsfrist 15.11.2007. Miljøverndepartementet har på forespørsel ikke villet utsette høringsfristen. Høringsforslaget ble oversendt samferdsels- og miljøkomiteen til foreløpig orientering i smk-notat 110/2007 av 27.07.2007.

Miljøverndepartementet opplyser at hensikten med lovutkastet er å sikre grensene for og naturkvalitetene i Marka i et langsiktig perspektiv. Formålsparagrafen lyder som følger:
”Formålet med loven er å bevare et rikt og variert landskap, natur- og kulturmiljø i Marka og sikre områdets spesielle verdi for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.”

Etter lovutkastet skal grensene fastsettes av Kongen. Inntil grensen kan fastsettes med hjemmel i ny lov, er en midlertidig grense fastsatt gjennom rikspolitisk bestemmelse etter plan- og bygningsloven. Den detaljerte gresnedragningen vil bli gjenstand for høring senere.

Som utgangspunkt foreslås det et generelt forbud mot bygge- og anleggstiltak innenfor markagrensen. Forbudet er i lovutkastet utformet som en videreføring av det forbudet som for Oslo kommunes vedkommende følger av gjeldende kommunedelplan vedtatt etter plan- og bygningsloven. Det betyr at tiltak som gjelder annet enn landbruk, naturvern og friluftsliv som utgangspunkt er forbudt. Bestemmelsen gjelder foran eldre reguleringsplaner og bebyggelsesplaner med rettsvirkning når ny lov trer i kraft. Nye planer kan bare vedtas innenfor nærmere angitte rammer.

I lovutkastet foreslås egne bestemmelser med nærmere retningslinjer for etablering av idrettsanlegg og anlegg av løyper og stier. Det kreves tillatelse fra kommunen etter markaloven. For anlegg av større løyper kreves det i tillegg reguleringsplan etter plan- og bygningsloven.

Det foreslås en egen bestemmelse om etablering av offentlig infrastruktur som veier, kraftproduksjonsanlegg, kraftledninger, vannforsyningsystemer m.v. Dette krever dispensasjon fra departementet etter markaloven og reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Unntatt fra kravet til reguleringsplan er tiltak som krever konsesjonsbehandling. Vedlikehold eller utbedring kan imidlertid utføres uten tillatelse etter markaloven.

Ut over dette kan bygge- og anleggstiltak bare foretas etter dispensasjon i medhold av markaloven. Loven stenger dermed for reguleringsplaner for andre formål enn idrettsanlegg og større løyper samt offentlig infrastruktur. Det foreslås en egen dispensasjonsbestemmelse med kriterier for dispensasjon, og det kreves ikke dispensasjon fra plan- og bygningsloven i tillegg.

Loven skal legge til rette for en helhetlig og samordnet forvaltning av Marka. Ettersom kommunene fortsatt er tillagt myndighet innenfor sine markagrenser, er det behov for en instans som kan sørge for denne samordningen. Det foreslås derfor at klager på kommunale vedtak skal avgjøres av Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Dersom en sak krever samordning over kommunegrenser eller nasjonale hensyn tilsier det, kan saken behandles av departementet. Loven har også en adgang for departementet til å utarbeide plan på regionalt nivå etter plan- og bygningslovens bestemmelser.

Skogsdriften foreslås fortsatt regulert av skogbruksloven med tilhørende forskrifter. Restriksjonsnivået for skogbruket skal stort sett være det samme som nå.

Det vil bli en hjemmel i markaloven for at avgrensede områder kan vernes av hensyn til friluftslivet. I slike områder vil det kunne gis nærmere vernebestemmelser, også om skogsdrift, dersom det er nødvendig av hensyn til friluftslivet. Økonomisk tap skal erstattes etter alminnelige rettsgrunnsetninger.

Det foreslås egne regler om motorferdsel i utmark samt en hjemmel for å kunne begrense kjøring på private veger i Marka. Reglene vil gjelde i stedet for og vil være noe strengere enn gjeldende motorferdsellov med forskrifter.

Det foreslås bestemmelser om tilsyn og kontroll med tilhørende sanksjonsbestemmelser der Statens naturoppsyn gis tilsynsansvar i tillegg til kommunene. For øvrig inneholder lovutkastet bestemmelser om et eget markaråd som kan ivareta en ombudsmannsfunksjon i Marka.

Nedenstående forslag til uttalelse er utformet på bakgrunn av innspill fra berørte virksomheter i Oslo kommune. På bakgrunn av at saken var av byomfattende karakter, at den ikke berørte bydelenes forvaltningsområde direkte, at Markagrensen vil bli trukket senere og den knappe tidsfristen ble saken ikke sendt på intern høring til bydelene. I etterhånd har noen bydeler allikevel bedt om å få saken til uttalelse. Saken er derfor i ettertid oversendt bydelene. Dersom noen bydeler har innspill til Oslo kommunes uttalelse utover det som framkommer i byrådets forslag til uttalelse vil byrådet oversende dette til bystyret fortløpende.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

HØRINGSUTTALELSE TIL LOV OM NATUROMRÅDER I OSLO OG NÆRLIGGENDE KOMMUNER (MARKA)

Hovedpunkter i Oslo kommunes uttalelse

Oslo kommune kan ikke se at en egen markalov er veien å gå for å ta vare på Osloområdet. Tvert i mot kan lovforslaget bidra til å skape unødvendige spørsmål omkring en rekke forhold som har blitt utmeislet gjennom en rekke lokalpolitiske vedtak. Om regjeringen likevel velger å gå videre med lovforslaget, ber Oslo kommune om at det tas hensyn til en rekke forhold som ikke er blitt tilstrekkelig belyst. Oslo kommune forutsetter at Miljøverndepartementets videre behandling skjer i nær dialog med Oslo kommune.

Oslo kommune vil be regjeringen om å vurdere forslaget om ikke å legge forvaltningen av skogbruket inn under en eventuell markalov på nytt. Utformingen av skogbildet i Marka er en svært viktig del av Markas kvalitet. Også i forhold til skogbrukstiltak er det ønskelig med en helhetlig forvaltning tilsvarende det som markaloven legger opp til for bygge- og anleggstiltak. Dette ivaretas ikke ved dagens skogbruksforskrifter. En doktoravhandling utført ved Universitet for miljø og biovitenskap konkluderer med at etter 30 år med miljøforskrifter for skogbruket i Marka, er det ikke mulig å påvise forskjeller mellom skogtilstanden i Marka og i resten av landets skoger.

Et annet viktig forhold i Marka som heller ikke foreslås regulert i den nye loven, er begrensning av flystøy. I følge en meningsmåling utført av MMI for Oslo kommune i 2004 mener 91% av befolkningen at opplevelsen av stillhet og ro er viktig når de oppsøker Marka. Flystøy er den største støyskilden i de stilleste delene av Marka. Det bør derfor gis en mulighet i loven til å hindre overflygning av disse områdene.

Oslo kommune vil på prinsipielt grunnlag anføre at det er uheldig at beskyttelse av Marka mot bygge- og anleggstiltak foreslås gjort gjennom reduksjon av det kommunale selvstyre og lokaldemokrati. Loven fratrar kommunen bl.a. betydelig reguleringsmyndighet, jfr. § 4. I § 3, 2. ledd, 3. punktum åpner loven for ytterligere overføring av myndighet til statlig nivå. Oslo kommune har gjennom sin politikk og praksis forvaltet marka på en meget god måte mener at behovet for vern av marka kunne ha blitt styrket uten å gå på bekostning av det kommunale selvstyret.

Et positivt grep som foreslås er bestemmelsen om at etablering av offentlig infrastruktur krever dispensasjon fra departementet etter markaloven. Dette er med på å gi Marka en status som sikrer områdets kvaliteter utover det plan- og bygningslovens bestemmelser kan gjøre.

Videre gir loven positive muligheter til å sikre naturopplevelsesverdiene i Marka ytterligere gjennom mulighetene til å verne områder med særskilte kvaliteter som friluftslivsområder.

I det lovforslaget fastsetter området som LNF-område, ligger det eksplisitt et forbud mot bygge- og anleggstiltak i Marka. Dette vil innebære små endringer i forhold til Oslo kommunes forvaltning av Marka etter dagens bestemmelser i plan- og bygningsloven. Forslaget til markalov klargjør noe i forhold til hvilke bygge- og anleggstiltak det kan gis tillatelse til i Marka. Dette gjelder bl.a. i forhold til bygging av idrettsanlegg, turveier og løyper. Bestemmelsene etterlater imidlertid også vesentlige uklarheter.

Etter Oslo kommune vurdering er det behov for å presisere og innskrenke hvilke bygge- og anleggstiltak som er tillatt i Marka uten søknad. Plan- og bygningslovens bestemmelser om dette, og den allmenne tolkning av disse gir for stort rom for tvil i et område som

Marka. Det vises i denne forbindelse f.eks. til at plan- og bygningslovens § 93 sammen med forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker, gir tiltakshavere anledning til å tolke at fyllinger på opptil 3 meters høyde over ubegrensede arealer kan anlegges uten søknad. Det er behov for langt strengere og mer detaljerte bestemmelser for hvilke bygge- og anleggstiltak som i utgangspunktet skal være forbudt i Marka. Det kan være grunn til å vurdere om bestemmelser om alle typer bygge- og anleggstiltak i Marka bør gis som en forskrift direkte til markaloven, uten å gå veien om plan- og bygningsloven.

En følge av at området i lov får LNF-status, er at landbrukstiltak unntas fra det generelle forbudet mot bygge- og anleggstiltak i Marka. Det er ikke gitt at bygge- og anleggstiltak i landbruket i utgangspunktet vil ha en mindre negativ innvirkning på naturopplevelsesverdiene for friluftslivet enn andre typer bygge- og anleggstiltak. I et område hvor friluftsliv skal prioriteres bør derfor landbruk som utbyggingsinteresse i utgangspunktet behandles på lik linje med andre utbyggingsinteresser. Oslo kommune ber om at lovforslaget blir endret for å ivareta dette.

Etter Oslo kommunes vurdering er kulturminneverdiene i liten grad synliggjort i lovteksten og forarbeidene. Områdene som omfattes av lovforslaget inneholder kulturminner av stor verdi for byens befolkning. Det gjelder jordbrukslandskapene i Sørkedalen og Maridalen, men også skogslandskapet med et rikt mangfold av ulike kulturminnetyper som plasser, ferdselsårer, spor etter utmarksbruk fra eldre steinalder til i dag, samt de senere århundrenes friluftsliv. Arealene omfatter samlet sett kulturmiljøer med høy kunnskaps- og opplevelsesverdi. Et formalisert vern av Marka vil kunne innebære en styrking av kulturminneverdiene, men vi anbefaler at de innarbeides på en noe mer integrert måte for å sikre en helhetlig og god framtidig forvaltning. Dette kan gjøres gjennom at kulturopplevelsesverdier inngår på lik linje med naturopplevelsesverdier i lovens formålsparagraf og som grunnlag for særskilt vern etter § 12. Videre bør det i bestemmelser for skogbruket i Marka fastsettes krav til registrering av kulturminner.

Loven vil ved motstrid gjelde foran gjeldende reguleringsplaner og bebyggelsesplaner, noe som betyr at slike planer ikke lenger har rettsvirkning på de punkter de er i strid med loven. Store planer innenfor kommunens område vil stride mot markaloven og vil derfor være avhengig av dispensasjon for mulig gjennomføring. Dette er ikke hensiktsmessig for Oslo kommunes vedkommende. Kommunen har i dag regulert tettbebyggelse innenfor Markagrensen (hustungruppene i Sørkedalen). Videre er kommunaltekniske anlegg som Grønmo og Huken pukk og asfaltverk og større idrettsanlegg som Bogstad golfbane, Holmenkollen og Tryvannskleiva/Wyllerløypa regulert innenfor Markagrensen. Disse områdene har mer detaljerte bestemmelser enn det som kan gis i Markaloven. Videre vil en eventuell t-bane til Tryvann ligge innenfor markagrensen.

Det samme gjelder for områder i Marka som i dag ikke har noen reguleringsplan utover kommunedelplan for Marka, men hvor det er behov for det. Eksempler på slike områder er Sørbråten og Solemskogen, hvor det er utarbeidet forslag til reguleringsplaner, og Skar leir. Det er også offentlige veier med behov for en tidsmessig standard innenfor Marka. Som eksempel kan nevnes at kommunen ønsker å bygge en gang-/sykkelvei langs Sørkedalsveien og Maridalsveien og snødeponi i Sørkedalen.

Oslo kommune forutsetter at det skjer en nærmere drøfting mellom Miljøverndepartementet og kommunen om hvordan oppfølgingen av regulerte områder og foreslåtte reguleringer i Marka konkret skal ivaretas.

Kommentarer til enkelte av de foreslåtte paragrafene

§ 1 Formål

I forslag til formål nevnes eksplisitt "naturopplevelse" som en verdi som ønskes sikret, sammen med idrett og friluftsliv. Etter vår vurdering er dette en noe snever forståelse av de opplevelsesverdiene som bør ivaretas gjennom den nye loven. Tidligere tiders arealbruk var langt mer skånsom enn nåtidens, og mange mennesker av i dag vil erfaringsmessig oppleve kulturspor som "natur". Innenfor de områdene som omfattes av lovforslaget vil kulturminner og –miljøer i stor grad inngå som berikende elementer i turopplevelsen, uten noen entydig motsetning mellom natur og kultur. Kulturminneverdiene bør derfor ivaretas og sikres som en del av opplevelsesverdiene i Marka. Ivaretagelse av "kulturmiljøet" inngår riktignok i §1 Formål, men fortsettelsen av §1 tilsier at friluftsliv, naturopplevelse og idrett er de prioriterte interesser i Marka. Opplevelsen av det bynære kulturlandskapet bør gis tilsvarende prioritet og inngå i formålet.

§ 2 Geografisk avgrensning

I foreliggende høringsutkast foreslås det ikke noen endelig avgrensning for markaloven, og det åpnes for visse justeringer av endelig grense ved bruk av forskrift. Det kan være et ønske fra Oslo kommune å foreslå en justering av markagrensen i området ved Romsås og en utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk. Kommunedelplan (KDP) for Rommen Bånkall og Riksvei 4 er under behandling i kommunen. (Avventer avklaring fra Statens Vegvesen angående Fossumdiagonalen.) I forslaget som var ute til høring var areal i Marka sørvest for Romsås kirke/vest for Ravnkollbakken vist som utbyggingsområder for å styrke grunnlaget for god utvikling av Romsås senter. Til gjengjeld er det foreslått at Markagrensen blir utvidet ved at det store foreslåtte LNF-området i nordøst; Bånkallåsen, skal inngå i Marka. Videre eksisterer det planer om utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk innover i Marka for senere tilbakeføring til idretts- og friluftsmål. Det forutsettes at dette eventuelt kan vurderes nærmere ved fastsettelsen av forskriften om markagrensen. Oslo kommune ber om at loven gir rom for makeskifte og ikke bare utvidelser og justeringer.

§ 3 Myndigheter etter loven

Oslo kommune er redd for at innføringen av hele åtte instanser som skal forvalte marka og myndighet etter markaloven kan gjøre dette unødig byråkratiserende. Kommunen er av den oppfatning at utstrakt kompetansedeling innenfor området kan føre til uklare ansvarsforhold og komplisere forvaltningen.

§ 4 Forbud mot bygge- og anleggstiltak, planlegging m.v.

I tillegg til regulering til idrettsanlegg og ferdsel, bør det også være anledning til å regulere til verneformål (ulike former for naturvern og kulturminnevern) i Marka.

Oslo kommunes primære syn på utbygging i landbruket er at denne ikke bør unntas i dette området hvor det er et særlig behov for å styre lokaliseringen og utformingen av disse byggene. Dette styrkes videre av at driftsbygninger i landbruk kan oppføres etter plan- og bygningslovens § 81 som legger opp til forenklet behandling gjennom melding og ikke søknadsbehandling etter § 93. Hvilke tiltak dette gjelder kan også i noen tilfelle by på tvil. Oslo kommune mener det må fremkomme klart av selve lovteksten at den er ment å innskrenke forvaltningen av LNF-områder i forhold til ordinær praksis i forhold til landbruksnæringen og rådende tolkning av Landbruk Pluss.

Paragrafens tredje ledd lyder:

"For å fremme formålet med loven kan departementet eller regional planmyndighet utarbeide plan på regionalt nivå etter plan- og bygningslovens bestemmelser for nærmere angitte temaer av regional eller nasjonal betydning. Planen skal ligge til

grunn for forvaltningen etter loven her.”
Oslo kommune vil få lov til å framheve ”Flerbruksplan for Oslo kommuneskoger” som et godt eksempel på en slik plan. Denne vedlegges derfor til orientering.

§ 5 Idrettsanlegg

Oslo kommune merker seg at utgangspunktet for å gi tillatelse etter denne paragrafen er utmarksbaserte aktiviteter som ikke medfører støy ut over anleggets nærområde.

Oslo kommune legger til grunn at videre tilrettelegging for idrett innenfor reguleringsplanen for Holmenkollen, bl.a. bygging av ny Holmenkollbakke og Midtstubakke, kan gjøres uten å komme i konflikt med loven. Oslo kommune forutsetter at gjeldende regulering for Holmenkollen nasjonalanlegg for nordiske grener og skiskyting ikke anses i strid med markaloven. For å komme i mål innenfor den stramme tidsplanen for utbyggingen av anlegget for VM i nordiske grener i 2011 (som forutsetter ferdigstilling til prøve VM i 2010) er det helt nødvendig at utbyggingen kan skje etter den allerede vedtatte reguleringsplanen. Vi viser i denne forbindelse til at staten v/Kultur- og kirkedepartementet har gitt 100 mill. kroner i tilskudd til nødvendig utbygging og ombygging av anlegget for VM i 2011, samt at anlegget er nasjonalanlegg for nordiske grener og skiskyting frem til 31.12.2013.

Av lovteksten og forklaringen til denne framgår det ikke hvilke ”...idrettsanlegg som fremmer formålet med loven og ikke medfører støy ut over anleggets nærområde.” Det uttales riktignok at ”...Marka skal være et sted der det forgår utmarksbaserte aktiviteter”. Hva som skal defineres som utmarksbaserte aktiviteter bør eksemplifisert.

I forklaringen til lovteksten uttaler Miljøverndepartementet: ”...etablering eller utvidelse av eksisterende anlegg krever tillatelse etter markaloven og reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Det mest hensiktsmessige er at det skjer en parallell behandling etter markaloven og plan- og bygningsloven, der forholdet til markaloven avklares først”. Denne forklaringen gjelder også større løyper (§6).

Det er klageadgang både på vedtaket i henhold til markaloven og på reguleringsvedtaket.

For å få en saksbehandling som er mest mulig rasjonell og økonomisk, bør søknaden i henhold til markaloven avklares først. Innsending av reguleringsplanforslag bør avvente det endelige vedtaket etter markaloven. Søknaden i henhold til markaloven bør kunne være forholdsvis enkel, med de opplysninger som er nødvendig for å godkjenne eller avslå søknaden.

§ 6 Tilrettelegging for ferdsel, stier og løyper mv.

Oslo kommune finner det viktig at loven ikke medfører betydelig byråkratisering slik at naturlige driftsrelaterte tiltak vanskelig gjøres.

Den utfyllende forklaringen til paragrafen bør beskrive nærmere hva som skal forstås med større løyper. Skillet bør gå på i hvor stor grad anleggelse av løypa påvirker det opprinnelige terrenget.

Loven må ikke være til hinder for at konkurranseskiløypene for VM i 2011 kan opparbeides i en standard som gjør at VM kan gjennomføres. Forventede behov for tiltak er noe breddeutvidelse og dreneringsarbeide på enkelte strekninger.

I paragrafen benyttes formuleringen anlegg av stier og løyper. Det er ikke gitt noen nærmere definisjon av hva som legges i dette i forklaringen til paragrafen. Ut i fra Oslo kommunes erfaringer bør anlegg omfatte nyanlegg og rehabiliteringer, mens vedlikehold

ikke bør omfattes. Grensen mellom rehabilitering og vedlikehold bør beskrives nærmere. Vedlikehold må kunne utføres uten nærmere tillatelse.

Det er et misforhold mellom teksten i paragrafen og teksten i forklaringen. I forklaringen benyttes formuleringen ”rydding for og anlegg av”, mens det i paragrafen kun benyttes formuleringen ”Anlegg av”.

§ 8 Motorferdsel

Oslo bystyre vedtok 21.06.2000 ”Forskrift om motorferdsel i utmark og vassdrag i Oslo kommune” (vedlagt). Denne forskriften er, etter vår vurdering, på flere områder både mer presis og behandler flere tvilstilfeller enn bestemmelsene om motorferdsel i utmark som er inntatt i § 8 i markaloven. I og med at kommunene er gitt myndighet til å gi dispensasjon fra bestemmelsene i § 8 i medhold av § 10, vil forslaget for Oslo kommunes del ikke innebære noen endring av dagens praktisering av tillatelser til motorferdsel i utmark.

Bestemmelsene i markaloven bør presiseres og utdypes i tråd med Oslo kommunes forskrift, eller departementet bør gi en forskrift med tilsvarende utdyping samtidig med at loven trer i kraft. § 8 bør således inneholde en hjemmel til å gi tillatelse til motorisert transport i andre særskilte tilfeller. Slike tilfeller kan f. eks. være transport av materialer til hytter og redningsbåter ved roing på Bogstadvann o.a. idrettskonkurranser. Se forøvrig § 8 i vedlagte kommunale forskrift.

Første ledd, andre setning bør rettes opp. Det er vel ikke bare ferdse på islagte vassdrag, men også ferdse med båt med motor, som skal skje hensynsfullt.

Setningen ”Departementet kan gi nærmere bestemmelser ved forskrift.” bør flyttes til slutt i første ledd. Slik det nå står kan innskuddet av denne setningen virke litt forvirrende for sammenhengen.

I 2. ledd synes det å ha oppstått en trykkfeil i siste setning. Skal setningen lyde: ”Det kan fastsettes regulerende bestemmelser for lovlig ferdse med motorkjøretøy på vegene.”?

§ 9 Behandling av søknader etter loven

Oslo kommune merker seg at loven legger opp til en interesseavveining med betydelig overvekt i forhold til om tiltak kan godkjennes.

§ 10 Dispensasjon

Oslo kommune registrerer at forslaget til markaloven tilsidesetter dispensasjonsbestemmelsene i plan- og bygningsloven, slik at alle tiltak i forhold til plan- og bygningsloven i marka skal behandles etter dispensasjonsbestemmelsen i foreslåtte § 10. Denne inneholder en betydelig innskjerping i forhold til dagens dispensasjonsadgang, hvilket kommunen i utgangspunktet støtter. Oslo kommune stiller imidlertid spørsmålet om det ikke synes noe søkt å behandle dispensasjon fra teknisk forskrift på bestående byggverk i forhold til markalovens § 10 og ikke etter plan- og bygningslovens § 88.

I forklaringen til paragrafen bør det nevnes at omdisponering av dyrket jord også krever tillatelse til omdisponering etter jordloven.

§ 11 Klage mv.

Oslo kommune finner det positivt at det er samme fylkesmannsembete som er klageinstans for alle sakene som berørte kommuner avgjør som lokalmyndighet i marka. Kommunen antar at det i paragrafen ikke legges opp til at enhver organisasjon som har friluft som formål er klageberettiget, men at det må sees hen til den alminnelige oppfatning i praksis

og teori at saken må berøre organisasjonens formålsinteresse på en mer direkte måte og at det videre må legges vekt på organisasjonens medlemstall og representativitet.

§ 12 Særskilt vern

Oslo kommune mener det bør vurderes om ikke et kulturminnevern for kulturmiljø bør inkluderes i § 12. Dette gjelder Markas skogslandskap, så vel som det bynære jordbrukslandskapet som for Oslos befolkning også er en viktig kilde til positive friluftsopplevelser.

Friluftinteressene er den vesentligste premiss for loven, men vi savner en tydeliggjøring av at Marka med Sørkedalen og Maridalen er et skogs- og jordbrukslandskap med et mangfold av kulturminner med høy kunnskaps- og opplevelsesverdi. Tidligere generasjoners bruk av områdene har etterlatt seg spor på forskjellige måter, og disse sporene bør vernes, vedlikeholdes og formidles gjennom forvaltningen av områdene.

Kulturminner i skog

Skogbruksloven med tilhørende forskifter er forutsatt å gjelde i områdene som omfattes av forslag til ny Markalov. I henhold til skogbruksloven skal skogeieren utarbeide skogbruksplaner basert på blant annet miljøregistreringer (MiS). Selv om eier er pålagt å ta hensyn til kulturminner i skog, forsterket for Markas vedkommende gjennom forskriften av 01.06.1993, inngår ikke kulturminneregistreringer i de lovpålagte miljøregistreringene. Det er imidlertid en åpenbar forutsetning at eier er kjent med de verdiene som skal forvaltes hvis skogsbruket skal kunne gjennomføres på en tilfredsstillende måte. Manglende kjennskap til kulturminnene medfører en klar fare for ødeleggelse. Dette gjelder særlig automatisk fredete kulturminner som ofte ikke er synlig på markoverflaten, men også andre og yngre spor etter utmarksbruk.

I forbindelse med utarbeidelsen av mål, retningslinjer og flerbruksplan for forvaltning av Oslo kommunes skoger i 2004, ble kulturminner behandlet på lik linje med naturverdiene i miljøregistreringene. Etter Oslo kommunes vurdering er dette et eksempel til etterfølgelse for alle arealer som omfattes av lovforslaget, og vi anbefaler at kulturminneregistreringer vurderes pålagt som en del av MiS-registreringer i de aktuelle områdene.

§ 15 Rådet for markasaker (Markarådet)

Det kan være et alternativ å legge rådets sekretariat til Oslo og Omland Friluftsråd (OOF). Alle kommuner, de mest berørte fylkeskommunene og alle organisasjonene som har del av eller arbeider med markasaker er medlem av OOF.

§17 Tilsyn og kontroll

For å sikre god, koordinert og effektiv veiledning, tilsyn og kontroll, bør ansvars- og oppgavefordelingen mellom naturoppsynet og kommunen klargjøres i departementets merknader til paragrafen.

Arrangementer og aktiviteter i Marka

Det bør vurderes om markaloven bør inneholde en paragraf som kan gi mulighet for å regulere uønsket aktivitet i marka. Slik aktivitet kan f.eks. være paintball, større arrangementer med bruk av høytalere osv.

Byrådet, den 18.10.2007

Erling Læe

Peter N. Myhre

- Trykte vedlegg:
1. Høringsbrev av 25.06.2007
 2. Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) – høringsutkast
 3. Forskrift om motorferdsel i utmark og vassdrag i Oslo kommune

- Utrykte vedlegg:
1. Flerbruksplan for Oslo kommunes skoger
 2. Innspill til høringsuttalelse fra berørte virksomheter
 3. Andre mottatte høringsuttalelser